

XXV TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine Am8 ,4-7)

Lugemine prohvet Aamose raamatust:

Kuulake, teie, kes te viletsat taga kiusate ja rõhute vaese vastu maad. Te ütlete: millal möödub noorkuupüha, et me saaksime vilja müüa, ja hingamispäev, et me võiksime avada viljaaidad. Siis me teeme mõõdu väiksemaks ja hinna suuremaks - petame väärade vaekaussidega. Me tahame osta raha eest viletsa ja sandaalipaari eest vaese, isegi aganad peavad rahaks tehtud saama. Sellepärast on Issand andnud vande Jaakobi uhkuse juures: "Tõesti, ma ei unusta ühtki nende tegu!"

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps113 ,1-2.4-6.7-8)

R: Kiitke Issandat, kes ülendab vaeseid.

Kiitke, Issanda sulased,
kiitke Issanda nime.
Issanda nimi olgu kiidetud
nüüdsest peale ja igavesti.

R:

Issand on ülendatud kõigi rahvaste üle,
tema kirkus on üle taevaste.
Kas on kedagi, kes on Issanda, meie Jumala sarnane,
kes ta istub kõrgel troonil ja näeb alla maasügavusse.

R:

Kes tõstab põrmust kehva
ja ülendab vaese tuhaasemelt,
et panna ta istuma ülikute kõrvale,
oma rahva ülemate sekka.

R:

(Teine lugemine 1Ti2 ,1-8)

Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast Timoteosele:

Ennekõike manitsen ma sind, et sa paluksid ja palvetaksid, peaksid eestpalveid ja tänupalveid kõigi inimeste eest: kuningate ja kõigi eest, kelle käes on võim, et me võiksime elada rahulikult ja segamatult, samas kõigiti jumalakartlikult ja väarikalt. Nõnda on Issanda, meie Lunastaja silmis hea ja temale meelt mööda, ja tema tahab, et kõik inimesed tõe tundma saaksid. Sest Jumal on üksainus ja üksainus on ka vahemees Jumala ja inimeste vahel - inimene, Jeesus Kristus, kes on iseenda andnud lunahinnaks kõikide eest, ja tunnistanud õigel ajal.

Sellepärast olen mina määratud kuulutajaks ja apostliks - ma räägin tõtt ega valeta - paganate õpetajaks usus ja tões. Ning ma tahan, et mehed kõigis paigus tõstaksid palves oma käed puhta meelega, ilma viha ja tülita.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Ap 16,14b)

Halleluuja. Issand, ava meie süda,
et me võtaksime vastu Sinu sõna. Halleluuja.

(Evangeelium Lk16 ,1-13 lüh. <<< 10-13)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Oli üks rikas inimene, kellel oli mõisavalitseja, kelle peale oli talle kaevatud, nagu pillaks see tema vara. Ja mees kutsus mõisavalitseja ja ütles talle: "Mis see on, mis ma sinu kohta kuulen? Anna aru oma valitsemisest, sest sa ei või enam valitseda!" Aga mõisavalitseja mõtles endamisi: "Mis ma pean tegema, kui isand võtab valitsemise minu käest ära? Maad kaevata ma ei jaksa, kerjata häbenen. Küll ma tean, mida ma teen, et inimesed võtaksid mind vastu oma kodadesse, kui mind tagandatakse valitsemast!"

Ja ta laskis enda juurde kutsuda üksteise järel oma isanda võlglased. Esimesele ta ütles: "Kui palju sa võlgned mu isandale?" See ütles: "Sada vaati õli." Tema aga ütles talle: "Võta oma võlatäht, istu ja kirjuta kähku viiskümmend!" Seejärel ta küsis teiselt: "Aga kui palju sina võlgned?" See ütles: "Sada tündrit nisu." Sellele ütles valitseja: "Võta oma võlatäht ja kirjuta kaheksakümmend!" Ja isand kiitis ülekohtust mõisavalitsejat, et ta oli käitunud arukalt, sest selle maailmaajastu lapsed on omasuguste suhtes arukamad kui valguse lapsed.

Minagi ütlen teile: tehke endile sõpru ülekohtuse mammonaga, et kui see saab otsa, võetaks teid igavestesse telkidesse. Kes on ustav vähimas, see on ustav ka paljus, ja kes on ülekohtune vähimas, see on ülekohtune ka paljus. Kui te nüüd ülekohtuses mammonas ei ole olnud ustavad, kes võib teie kätte usaldada tõelist? Ja kui te võõra varaga ei ole olnud ustavad, kes annaks

teile kätte teie oma? Ükski sulane ei või teenida kahte isandat, ikka on nii, et ta vihkab üht ja armastab teist või et ta pooldab üht ja põlgab teist. Te ei saa orjata Jumalat ja mammonat!

See on Issanda sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, "Selle maailmaajastu lapsed on omasuguste suhtes arukamad kui valguse lapsed," on Jeesus öelnud. See tähendab et Jumal tahab ilmutada oma tarkust ka materiaalse maailma pragmaatikute kaudu, kes suhtuvad nii mõneski olukorras maailma realistlikumalt kui need, kes usuvad Jumalasse. Valguse lapsed ehk usklikud sarnanevad tihti XIX sajandi Ameerika kullapalaviku aegsete kullaotsijatega, kes lootsid väärismetalli leides vaesusest pääseda - kuid rikkaks ei saanud mitte nemad, vaid hoopis arukad kaupmehed, kes müüsid neile labidaid ja muud varustust...

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, me oleme harjunud mõtlema, et Jumala tahet saab teada piiblit lugedes ja järgides kiriku õpetust. Suuremas osas on see muidugi õige, kuid Jumal pole kõnelenud meile mitte ainult oma saadikute läbi, vaid tema tahet näeme jätkuvalt ka kõiges, mis ta on loonud. Tegelikult juhatavad nii pühakiri kui kirik meid elama maailmas avatud silmadega. Nad õpetavad meid muuhulgas mõistma sedagi, et vooruste ja ideaalidega võib vahel kaasneda teatud pimestatus - sinisilmne naiivsus ja liigne heausklikkus, mis panevad unustama või eitama maailmas reaalselt toimivaid reegleid.

Orjus ja vabadus on ju suhtelised mõisted. Teatmeteoste kohaselt on ori inimene, kellelt on röövitud tema personaalne vabadus, keda kasutatakse nagu eset ja keda peetakse kellegi omandiks. Orja võis hoida kinni vastu tema tahtmist ja ta jätta ilma kõigist õigustest ja inimväärikusest.

Kuid orjastamine ei toimu ainult väljaspoolt, teiste inimeste läbi. Tänapäeval kaotab inimene oma vabaduse sageli minnalaskmiste ja hoolimatuse pärast, mis toob kaasa sõltuvused, ja need võivad muutuda veel rõhuvamaks kui orjaike.

Sõna "ori", siseneb euroopa keeltesse kreekakeelsest sõnast "skylein" - "sõjasaagiks saama". Nii on ori näiteks inglise keeles "slave" ja saksa keele "Sklave", itaalia keeles "schiavo". Kuigi

kellelegi ei tee au, et ta on olnud ori, määratlesid israeliidid end justnimelt rahvana, kelle Jumal Egiptuse orjusest vabastas. Samas mõistsid juudid orjust vaid millegi ajutise ja piiratuna, nende ühiskonnas ei jäetud kedagi orjusse alatiseks. Kui mõni juut end suure häda sunnil orjusse müüs, pidi ta hiljemalt kuue aasta pärast oma vabaduse tagasi saama, nii nagu Iisraeli rahvas oli kord Egiptuse orjusest vabanenud. Teisest rahvusest orjade kohta kehtis käsuõpetuse reegel, et hingamispäeval ei tohtinud nemadki tööd teha.

Kui rääkida Rooma riigist, siis seal oli võlaorjus tavaks kuni teise sajandini enne Kristust, mil see kodanikkonna nõudmisel keelati. Roomlaste vallutusretked töid üha rohkem sõjavange orjadena pealinna, ning riigi kodanike orjuses pidamine oleks nõudnud kahe eri reeglistiku kehtestamist ja muutunud seetõttu liiga tülikaks.

Samas ei mõistetud antiikajal orje ainult primitiivsete töomasinatena. Tollal võis neid kohata ka väga mõjukates ametites, sageli oli isand usaldanud nende kätte kogu oma majapidamise. Kui aga ori vabaks lasti, siis jäi ta tihti samale kohale, oma endise isanda juurde tööle. Võibolla tuleks just sellest vaatenurgast mõista Jeesuse sõnu: "Kui te võõra varaga ei ole ustavad olnud, kes annaks teile kätte teie enda oma?"

Sest mis on võõras vara ja mis on oma? Kas on üldse midagi, mida võime pidada päris omaks? Sest sündides on meile kaasa antud nii ajastu kui elukeskond - vähe sellest, isegi minateadvus koos kõigi vaimuannete ja puudustega ei ole meie omaenda saavutus. Meie eluruum on üsna ahtake, ja me ei saa parimagi tahtmise juures liikuda aja raamidest väljapoole. Igal juhul oleme me oma loomuse orjad, kes suudavad kõige hea kõrval tahta tihtipeale ka midagi kurja või võimatut.

Armsad õed ja vennad, mitme isanda teenimisest me paraku päriselt ei pääse. Igale ajalikule olevusele on omane, et esimene ja talle hästi kättesaadav isand, keda teenida, on ta endale ise. Ning selles on paras annus nõutust, kui ta endalt küsib: kuidas teenida kõigi oma maiste soovide ja taevaste unistuste kõrval Jumalat? Inimese seisukohast on ühe isanda teenimine lahendamatu probleem, kuid kui see ülesanne on antud Jumala poolt, siis ei anna see kunagi rahu, ei lase loorberitel puhkama jääda ning sunnib pingutama viimse hetkeni.

Siin elus ei saa me ühtki tegu samaaegselt teha ja tegemata jätta: me peame tegema valiku, kusjuures kahevahelolek võrdub tegematajätmisega. Sellepärast peame kõigi oma lootuste ja unistuste kõrval oskama arvestada ka selle maailma laste tarkusega - ülekohtuse mammonaga, mida me ei saa igavesse ellu kaasa võtta.

Ja kui me usume, et Jumala Vaim elab meis, siis ei pea me ka maailma kartma, vaid tegema, mida meie südametunnistus ütleb: aitama selle kaduva varaga oma kaasorje siin maailmas, et leevendada nende häda ja aidata neid edasi teel Jumala juurde, kelle käes on kõik lahendused. Amen.